

KENTRO EPEYNON GIA ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ (Κ.Ε.Θ.Ι.)

**ΜΕΛΕΤΗ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΤΕΛΙΚΟ ΣΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΕΣΔΔΑ «ΓΙΑ
ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
ΤΗΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ»**

(κατ' ανάθεση υποβολής γνωμοδοτήσεως
από την Γ. Γ. Ισότητας του ΥΠΕΣΔΔΑ)

Υπό: Χάρη Παπαχαραλάμπος, Δ.Ν., πρ. Ειδ. Συμβούλου των
Υπουργών Δικαιοσύνης σε θέματα Ποινικού Δικαίου (1998-2001), στο
πλαίσιο μελέτης, που ανετέθη από την Γενική Γραμματεία Ισότητας του
ΥΠΕΣΔΔΑ

ΑΘΗΝΑ 2002

-
1. Από τη συνδυασμένη ερμηνεία των **άρ. 5-7 του Σχεδίου** ο Οικογενειακός Σύμβουλος, κατ' αναλογία των ισχυόντων επί Επιμελητών Ανηλίκων δεν αποτελεί ανακριτικό υπάλληλο εν στενή εννοία, ασκεί όμως σαφώς *ανακριτικές-διερευνητικές αρμοδιότητες*. Συνιστά συνεπώς βοηθητικό όργανο απονομής της ποινικής δικαιοσύνης, σε αναλογία με τα προβλεπόμενα στο **άρ. 239§2β', γ' ΚΠΔ**, μη δυνάμενο να καταθέτει ενώπιον δικαστικής αρχής για ό,τι περιήλθε σε γνώση του από την άσκηση των ερευνητικών του καθηκόντων (: **άρ. 211 περ. α' ΚΠΔ**. Πρβλ. ανάλογα και *Καρρά*, Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο, Αθήνα-Κομοτηνή 1998, πλαγιάρ. 250). Επίσης, ενόψει και της ενδεχόμενης πρόσβασης του Συμβούλου σε *ευαίσθητα* προσωπικά δεδομένα κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, πρέπει, όπου τουλάχιστον δεν ενεργεί κατόπιν εντολής δικαστηρίου (**άρ. 6 περ. ε' του Σχεδίου**), να αποσαφηνισθεί στο νόμο, αν χρειάζεται η σχετική *ειδική άδεια* της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, την οποία απαιτεί το **άρ. 7§2 ν. 2472/1997**, για τη συλλογή και επεξεργασία τους. Ειδικότερα: στο *μεν εδάφιο δ'* της **§2 του άρ. 7 ν. 2472/1997** (σε συνδυασμό με το *εδάφιο α'*) πιθανόν να υπάγονται περιπτώσεις έρευνας κακοποίησης από τον ασκούντα τη γονική μέριμνα, που αποφασίζεται από τον Σύμβουλο ανεξαρτήτως συγκατάθεσης και βάσει των "ευλόγων υπονοιών" του **άρ. 7§1β' του Σχεδίου**, ενώ στο *εδάφιο ε'* της **§2 του άρ. 7 ν. 2472/1997**, κάθε έρευνα για το ποινικώς διαφέρον παρελθόν του υπόπτου. Σε περίπτωση που θεωρηθεί από το νομοθέτη, ότι ο Σύμβουλος δεν πρέπει να εξαρτάται κατά το (οιονεί ανακριτικό) έργο του από την Αρχή, η απόκλιση από το **άρ. 7 ν. 2472/1997** θα πρέπει να δηλωθεί *ρητά*, ώστε το έργο αυτό να μπορεί να εκτυλίσσεται νομικά ακώλυτα (πρβλ. τις ποινικές και αστικές κυρώσεις των **άρ. 22, 23 ν. 2472/1997**).
2. Στα **άρ. 11 και 12 του Σχεδίου** παρατηρούνται *αλληλοκαλύψεις* που πιθανώς δεν θα διευχεράνουν τον εφαρμοστή του δικαίου. *Προτείνεται* συνεπώς: *ι)* η υπαγωγή της παραγράφου (β) του **άρ. 11** στο επόμενο άρθρο

κατ' ευθείαν, στο οποίο και συστηματικά-νομοτεχνικά ανήκει, *ii*) η απάλειψη του εδαφίου β' της παραγράφου (γ) του άρ. 11, αφού με την υπό i) μνημονευόμενη μετακίνηση το απειλούμενο πλαίσιο ποινής θα είναι η φυλάκιση της παραγράφου (δ) του άρ. 11, η οποία, υιοθετούμενης της μετακινήσεως αυτής, αναριθμείται ως "(γ)", όπως και η (γ) αναριθμείται ως "(β)". Το ότι τα μνημονευόμενα στην νυν παράγραφο (β) εγκλήματα *εμπίπτουν* ούτως ή άλλως στην έννοια της βίας, όπως αυτή *ευρέως* ορίζεται -κατά τη σαφή περί αυτού βούληση του νομοθέτη- στην παράγραφο (α) του άρ. 11 (βλ. σχετικά Σχέδιο Εισηγητικής Εκθέσεως, σελ. 3 κ.επ. Πρβλ. και *ΓΓΙ*, Εθνική Έκθεση της Ελλάδας προς την Επιτροπή του ΟΗΕ στο πλαίσιο της CEDAW, Αθήνα 1999, σελ. 56-61, *ΓΓΙ*, 4η και 5η Εθνική Έκθεση της Ελλάδας προς την Επιτροπή του ΟΗΕ στο πλαίσιο της CEDAW, Αθήνα 2000, σελ. 65, 66, 72, 73), είναι *αυτονόητο*: ο βιασμός είναι κατ' εξοχήν έγκλημα βίας, η δε πράξη του άρ. 330 ΠΚ εντάσσεται στο ΙΗ' Κεφάλαιο του ΠΚ, που προστατεύει την προσωπική ελευθερία, ο "περιορισμός" της οποίας ανήκει στον κατά την παράγραφο (α) του άρ. 11 ορισμό της βίας. για την αποφυγή πιθανών αμφιβολιών, σκόπιμη θα ήταν η αντικατάσταση του δυσνόητου -και ίσως παρανοήσιμου ως απαιτούντος ψυχοσωματικές αλλοιώσεις της γενετήσιας χώρας ή ζωής (!)- όρου "σεξουαλική βλάβη" με τον όρο «προσβολή της γενετήσιας αυτοδιάθεσης», οπότε συμπεριλαμβάνεται αναντίρρητα και η πράξη του άρ. 337 ΠΚ.

3. Ως προς τη νομοτυπική μορφή που περιγράφεται στην **παράγραφο (γ) του άρ. 11 του Σχεδίου** παρατηρητέα τα εξής: Η διάταξη λειτουργεί *εφεδρικά* ως προς την πράξη του άρ. 312 ΠΚ, αφού εκεί πρόκειται για έγκλημα βλάβης και απαιτείται "συνεχής σκληρή συμπεριφορά" ως τρόπος τέλεσης. Η (σιωπηρή) επικουρικότητα του άρ. 11 έναντι του άρ. 312 ΠΚ -και η συνακόλουθη δυνατότητα μετατροπής της κατηγορίας *in concreto*- είναι κατ' αρχήν εξασφαλισμένες, όμως ο "*ιδιώνυμος*" χαρακτήρας της υπαγόμενης στο άρ. 11(γ) συμπεριφοράς (: ιδιαίτερη κοινωνικοηθική απαξία της άσκησης *ψυχικώς* επιβλαβούς βίας αφ' ενός, κατ' άλλου δε και *έμμεσα* κατά του ανηλίκου, αφ' ετέρου), μπορεί να δημιουργήσει εν προκειμένω προβλήματα, ιδίως αν η πράξη του άρ. 312 ΠΚ δεν θεωρηθεί

και αυτή ιδιώνυμο έγκλημα, που προστατεύει και την ψυχική υγεία του ανηλίκου, αλλά διακεκριμένη παραλλαγή της απλής σωματικής βλάβης. Παρ' όλα αυτά, η ρητή θέσπιση ρήτρας επικουρικότητας έναντι του άρ. 312 ΠΚ δεν θα ήταν σκόπιμη, αφού, επικρατούσης τυχόν της απόψεως περί μη ιδιώνυμου χαρακτήρα του εγκλήματος του άρ. 312 ΠΚ, θα φράσσεται με τη ρήτρα αυτή ο ενδεδειγμένος -τότε- δρόμος της αληθούς συρροής (βλ. για τον εκτεθέντα προβληματισμό και *Μαργαρίτη*, Σωματικές βλάβες, Θεσσαλονίκη 1991, 513 κ.επ., ιδίως 516-525). Έτσι η διατύπωση του άρ. 11(γ) του Σχεδίου πρέπει να εξαρθεί τόσο ως προς την άρση κρίσιμου κενού ποινικής προστασίας, που επιτυγχάνει, όσο και ως προς την νομοτεχνική της αρτιότητα. Μάλιστα, ο νομοθέτης καλείται πλέον να προσαρμόσει το ηλικιακό όριο των θυμάτων πράξεων του άρ. 312 ΠΚ προς αυτό των προστατευομένων κατά το παρόν Σχέδιο προσώπων, δηλαδή να το αναβιβάσει -ορθά- σε «έως 18» αντί του ισχύοντος "έως 17" ετών (πρβλ. *άρ. 1 του Σχεδίου* για τον ερμηνευτικό ορισμό "ανήλικο πρόσωπο").

4. Ειδικά ως προς το απαιτούμενο είδος κινδύνου στην **ίδια διάταξη** παρατηρείται ίσως μία "ελαφρά" *δυσαναλογία* πράξεως-ποινής, αν συνεκτιμηθεί, ότι για τη *δυνητική* μόλις *διακινδύνευση* της *ψυχικής* υγείας του ανηλίκου προβλέπεται το *ίδιο* πλαίσιο ποινής με αυτό του εγκλήματος *βλάβης* του άρ. 312 ΠΚ, απλώς χωρίς το "μικρό" κατώτατο πλαίσιο φυλάκισης, που προβλέπεται εκεί. Μία λύση θα ήταν η πρόβλεψη φυλάκισης μέχρι τρία χρόνια για τη δυνητική διακινδύνευση και η εξάντληση του είδους της ποινής ("φυλάκιση") ειδικά για τη *συγκεκριμένη* διακινδύνευση της ψυχικής υγείας, όταν δηλαδή η πράξη δεν ήταν μόνο αφηρημένα πρόσφορη να βλάψει την ψυχική υγεία του ανηλίκου, αλλά δημιούργησε πράγματι στη συγκεκριμένη περίπτωση κίνδυνο βλάβης της.
5. Στο **άρ. 12 του Σχεδίου** εγκυμονείται κίνδυνος πιθανής συγχύσεως: Οι πράξεις (πλην του βιασμού) δεν τιμωρούνται βαρύτερα από τις πράξεις του άρ. 11, αλλά *ελαφρότερα*. Σκοπός του νομοθέτη είναι προφανώς η βαρύτερη τιμώρηση των εγκλημάτων των άρ. 330 και 337 ΠΚ σε σχέση με τις αντίστοιχες οικείες διατάξεις *του Κώδικα*. Τότε όμως πρέπει: *α)* η πρώτη

παράγραφος να αντικατασταθεί με την παράγραφο (β) του άρ. 11 (βλ. και πρόταση i) ανωτέρω υπό στοιχ. 2), τροποποιημένης της τελευταίας φράσεως του νυν άρ. 12 (α) ως εξής: «και τιμωρούνται, όταν διαπράττονται από ένα μέλος της οικογένειας σε βάρος άλλου μέλους, ως ακολούθως», β) η παράγραφος (β) 1. να αντικατασταθεί με τη φράση «για το έγκλημα του άρ. 330 ΠΚ, η παράνομη βία που τελείται υπό τους όρους της προηγούμενης παραγράφου συνιστά επιβαρυντική περίπτωση».

6. Τόσο στο **άρ. 15**, όσο και σε άλλα άρθρα του Σχεδίου (π.χ. **17§§1β', 2γ', 18§§1α', 2α'**) γίνεται λόγος για "συμφέρον της δικαιοσύνης" ή ευχέρεια του δικαστηρίου να κρίνει περί του "αποδεκτού" των εισαγομένων αποδεικτικών μέσων. Οι εκφράσεις αυτές δεν είναι απολύτως δόκιμες στο δίκαιό μας, διότι απηχούν την σχολή δικονομικής σκέψης του common law ("interest of justice", "admissibility"), εισήχθησαν δε στο Σχέδιο προφανώς λόγω της αναφοράς τους στον σχετικό κυπριακό νόμο, που χρησίμευσε ως υπόδειγμα κατά τις νομοπαρασκευαστικές εργασίες της Επιτροπής (βλ. και σχετική μνεία στο Σχέδιο Εισηγητικής Εκθέσεως, σελ. 7, εν αρχή). Στην περίπτωση που ο νομοθέτης δεν επιθυμεί πράγματι τη ρηξικέλευθη εισαγωγή της αρχής των αποδεικτικών απαγορεύσεων στο πνεύμα της exclusionary rule, όπως αυτή θα διαμορφώνεται σε κάθε περίπτωση από την ευχέρεια του δικαστή, σκοπιμότερη φαίνεται η εμμονή στη γενική αρχή της κάμψεως της ηθικής αποδείξεως δια της απαγορεύσεως αξιοποίησεως αποδεικτικών μέσων κτηθέντων μέσω αξιοποιώνων πράξεων (*άρ. 177§2 ΚΠΔ*) και συνεπώς η απάλειψη των σχολιαζομένων εκφράσεων από το Σχέδιο. Έτσι, με την επιφύλαξη των εκάστοτε ειδικών δικονομικών κανόνων που απηχούν αποδεικτικές απαγορεύσεις, θα τηρείται χωρίς παρεκκλίσεις η αρχή της *ζητήσεως της ουσιαστικής αλήθειας*, στην οποία άλλωστε ρητά αποβλέπει και το Σχέδιο (βλ. π.χ. την κάμψη του άρ. 222 ΚΠΔ σε θέματα ενδοοικογενειακής βίας κατ' *άρ. 23 του Σχεδίου*. Βλ. επί των ανωτέρω και *Καρρά*, ό.π.π., πλαγιάρ. 697-706, *Ανδρουλάκη*, Θεμελιώδεις έννοιαι της ποινικής δίκης, Αθήναι-Κομοτηνή 1972, 163 κ.επ., ιδίως 170-177).

7. Πώς εξασφαλίζεται το δικαίωμα του κατηγορουμένου να *αντικρούσει* την οπτικογραφημένη κατάθεση του **άρ. 15**, αφού η προφορικότητα της διαδικασίας είναι *πλασματική*; Το ίδιο το Σχέδιο επιχειρεί άλλωστε να αποδυναμώσει την αποδεικτική ισχύ τέτοιων καταθέσεων, μη επιτρέποντάς τους να ενισχύουν άλλες καταθέσεις του ίδιου μάρτυρα (άρ. 15§3β' του Σχεδίου). Σε περίπτωση μάλιστα τμηματικής παρουσίασης της οπτικογραφημένης κατάθεσης το Σχέδιο φαίνεται να συναποδέχεται κάποια, μικρή έστω, βλάβη των υπερασπιστικών δικαιωμάτων του κατηγορουμένου (άρ. 18§1β' του Σχεδίου). Καλύτερη λύση, ενόψει της αναγκαιότητας χρήσης και τέτοιων αποδεικτικών μέσων, θα ήταν η *απαγόρευση στήριξης της περί ενοχής κρίσεως σε μόνες τις καταθέσεις τέτοιου είδους*, όπου η εμφάνιση στο ακροατήριο δεν θα "απαιτηθεί" (άρ. 17§2β' και 19 του Σχεδίου. Βλ. ανάλογη λύση και στις περιπτώσεις κατάθεσης ιατρών ή κοινωνικών λειτουργών κατ' *άρ. 21§2 του Σχεδίου*). Αντίθετα, όχι μόνο δεν δημιουργεί προβλήματα, αλλά είναι και υποδειγματική, σε αναφορά με την *προστασία της υπεράσπισης*, η διάταξη του **άρ. 22 του Σχεδίου**.
8. *Μεταφερομένης* της §2α του άρ. 17 του Σχεδίου, ως ποινής απόλυτης ακυρότητας της παρουσίασης ληφθείσας οπτικογραφημένης κατάθεσης, στο *προηγούμενο άρθρο* και λαμβανομένων υπόψη όσων αναφέρονται ανωτέρω υπό στοιχ. 6 και 7, δεν είναι αναγκαία η διατήρηση του **άρ. 17 του Σχεδίου** και προτείνεται η *απάλειψή* του.
9. Δύο παρατηρήσεις στο **άρ. 18§2 του Σχεδίου**: α) η κατά παραπομπή διάταξη "του παρόντος Νόμου" προφανώς είναι αυτή του άρ. 15§4 του Σχεδίου και όχι η εκ παραδρομής αναγραφόμενη του άρ. "14", β) το τελευταίο εδάφιο δεν είναι σαφές ως προς το εάν θέτει εκποδών κατά τη συζήτηση της έφεσης το μεταβιβαστικό της αποτέλεσμα ή την αρχή της μη χειροτερεύσεως της θέσης του κατηγορουμένου, αν αυτός άσκησε το ένδικο μέσο, επί τη βάσει στοιχείων που είχαν διαγραφεί κατά την πρωτοβάθμια δίκη. Είναι φανερό, ότι αυτές οι αρχές *δεν επιδέχονται εξαιρέσεις*. Μία αποσαφήνιση στο νόμο ή έστω στην Εισηγητική Έκθεση θα ήταν χρήσιμη.

10. Στο **άρ. 20 του Σχεδίου** δεν είναι *σαφές*, αν τα “μέλη του στενού οικογενειακού περιβάλλοντος” είναι καταγγέλοντες ή πρόσωπα, προς τα οποία απευθύνεται η καταγγελία. Περαιτέρω, η επιφύλαξη υπέρ των διατάξεων περί απόδειξης του ΚΠΔ δεν φαίνεται απολύτως διασφαλισμένη με τη “*δυνατότητα*” ανάγνωσης της επέχουσας θέση μαρτυρικής κατάθεσης καταγγελίας. Τούτο διότι, η ενοχή στηρίζεται απαραίτητως *μόνο σε αναγνωσθέντα* έγγραφα της διαδικασίας (άρ. 364§1α’ ΚΠΔ), επί ποινή δε ακυρότητας της διαδικασίας τίθεται η *υποχρεωτική* -και όχι απλώς δυναμική- ανάγνωση κατ’ άρ. 365§1 ΚΠΔ, αλλά και διότι η ανάγνωση καθεαυτήν δεν αποτελεί πανάκεια, όταν ιδίως προκρίνεται χωρίς προηγούμενη διαπίστωση του ανεφίκτου της προσελεύσεως του μάρτυρα, όπως έχει -δυστυχώς- νομολογηθεί καταφατικά από τον ΑΠ. Το άρ. 365 ΚΠΔ, ευρέως εις βάρος του κατηγορουμένου ερμηνευόμενο, περιστέλλει την άσκηση του *δικαιώματος ακροάσεως* (άρ. 20§1 του Συντάγματος), αναιρεί την υπερασπιστική δυνατότητα *θέσεως ερωτήσεων* στο μάρτυρα (άρ. 357§3 ΚΠΔ) και *αξιολογήσεως* της κατάθεσής του (άρ. 358 ΚΠΔ), αντίκειται δε στο σκοπό *απαγόρευσης ανάγνωσης προδικαστικών καταθέσεων* (μάρτυρα εξεταζόμενου) στο ακροατήριο, δηλαδή στην εδραίωση της αρχής της αμεσότητας (άρ. 357§4β’ ΚΠΔ). Προκαλεί, συνεπώς, *απόλυτη ακυρότητα* της διαδικασίας (άρ. 171§1δ’ ΚΠΔ) και προσβάλλει δυνάμει την αρχή της *δίκαιης δίκης*, όπως αυτή κατοχυρώνεται στο άρ. 6§§1, 3δ’ ΕΣΔΑ (βλ. περί όλων αυτών ενδελεχώς *Karrá*, ό.π.π., πλαγιάρ. 715-717, 725-727. Βλ. επίσης *Παπαχαρλάμπους*, Ενημερωτικό Σημείωμα υπό την ΑΠ 1263/2001, Ποινικός Λόγος 5/2001, 1780-1782, *τον ίδιο*, Ενημερωτικό Σημείωμα υπό την ΑΠ 308/2002, Ποινικός Λόγος 1/2002, 255, 256). Πρέπει λοιπόν να *επιβάλλεται* (να μην είναι απλώς δυναμική) η ανάγνωση και να λαμβάνεται πρόνοια *ειδοποίησης* των διαδίκων και των συνηγόρων τους, ώστε να διασφαλίζεται ένα ελάχιστο δυνατότητας ακροάσεώς τους κατά την εξέταση του καταγγέλοντος, διαφορετικά η αναγνωσθείσα καταγγελία *να μην εξαρκεί μόνη* για τη θεμελίωση της ενοχής (βλ. ανάλογα και ανωτέρω υπό στοιχ. 7).

11. Στο **άρ. 24 του Σχεδίου** η φράση “μέχρι πέντε χρόνια” (*§1, εν τέλει*) είναι περιττή, αφού η φυλάκιση κατά νόμον δεν μπορεί να υπερβεί τα πέντε χρόνια κατ’ ανώτατη διάρκεια (άρ. 53 ΠΚ). Επίσης αντί της λέξης “προνοιών” (*§2, εν τέλει*) προτιμητέος είναι ο δοκιμότερος όρος «διατάξεων».
12. Ζήτημα γεννάται ως προς τη φύση της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου που εκδίδει την απόφαση αποκλεισμού κατ’ **άρ. 26 του Σχεδίου**. Αν είναι το *πολιτικό* δικαστήριο του άρθ. 25§1 του Σχεδίου, η *§6 του άρθ. 26* εξειδικεύει την προσβολή της απονομής της δικαιοσύνης, την οποία περιγράφει το *άρ. 232Α ΠΚ*, αυξάνοντας κατά ένα χρόνο το ανώτατο πλαίσιο ποινής. Η θεώρηση της παραβίασης όμως του άρθ. 26§6 του Σχεδίου ως ειδικής εκφάνσεως του άρθ. 232Α ΠΚ συνεφέλκεται όλη την κριτική, που προκάλεσε η επανεισαγωγή του τελευταίου με το άρθ. 2§9 ν. 2479/1997, αφού είχε προηγηθεί η κατάργηση δια του άρθ. 33§9 ν. 2171/1992 της αρχικώς εισαχθείσης με το άρθ. 7 ν. 1941/1991 ομοίας διατάξεως. Η κριτική αυτή επικεντρώνεται -ορθά, κατά βάση- στην απόκρουση μετατροπής του ποινικού δικαίου σε μηχανισμό *αναγκαστικής εκτελέσεως* αστικών αποφάσεων (βλ. σχετικά π.χ. *Παύλου*, Το άρθ. 232Α ΠΚ: Η νεκρανάσταση μιας κυρωτικής υπερβολής, Υπεράσπιση 1998, 945 κ.επ.). Προκριτέα θα ήταν συνεπώς η σύναψη της επιβολής του σχετικού όρου προς τη δικαιοδοσία επιβολής ποινικών κυρώσεων, η επιλογή δηλαδή του *αρμόδιου ποινικού δικαστηρίου*, ώστε να αποδίδεται και το αναλογούν *στίγμα* στο δράστη των απεχθών πράξεων ενδοοικογενειακής βίας αφ’ ενός, αφ’ ετέρου δε να θεμελιώνεται ακώλυτα η ποινική απαξία της παραβίασης του άρθ. 26§6 του Σχεδίου, που τότε θα εξειδικεύει -ορθά και επιτυχώς- μία προσβολή της ίδιας της *πολιτειακής εξουσίας* (arg. ex *άρ. 182 ΠΚ*: παραβίαση περιορισμών διαμονής). Ανάλογα πρέπει να ισχύσουν και για τις αποφάσεις περί της διαμονής των μελών της οικογένειας του υπόπτου ή κατηγορουμένου (*άρ. 27 του Σχεδίου*).
13. Ιδιαίτερα ρηξικέλευθες -και κατ’ αρχήν *επιδοκιμαστές*- είναι οι διατάξεις των **άρ. 26§5 και 28§2 του Σχεδίου**, που παρέχουν τεράστια ευχέρεια

επιβολής εναλλακτικών της στέρησης της ελευθερίας ποινών, που υπερακοντίζει τις ισχύουσες διατάξεις περί μείωσης ή αναστολής εκτελέσεως της ποινής (άρ. 83, 99-100Α ΠΚ). Θα πρέπει πάντως να τονισθεί, ότι με τη ρύθμιση της §1 του άρ. 28 του Σχεδίου προκαλείται και μία -πιθανώς ευκαία από απόψεως ιάσεως μιας εκτεταμένης κοινωνικής παθολογίας, όπως η ενδοοικογενειακή βία- "παράπλευρη ζημία" των δραστών: τα πρόσωπα αυτά αντιμετωπίζονται πλέον ως "άρρωστοι", που κατ' αναλογίαν των ισχυόντων στη νομοθεσία περί ναρκωτικών για τους τοξικομανείς, καλούνται να υποβληθούν σε "θεραπευτική αγωγή αυτοελέγχου" για να μην τους επιβληθεί στερητική της ελευθερίας ποινή.

14. Στο **άρ. 29 του Σχεδίου** εκ παραδρομής προφανώς αριθμείται η δεύτερη παράγραφος ως "(3)", στο κείμενό της δε, ομοίως, με το "άρ. 24" υπονοείται μάλλον το «άρ. 25» του Σχεδίου.

15. Εναλλακτικά προς το **άρ. 30 του Σχεδίου** παρατηρείται, ότι είναι δυνατή η υπαγωγή των περί την ενδοοικογενειακή βία ποινικών διαδικασιών στην επιτακτικότερη ως προς την επίσπευσή τους διάταξη του *άρ. 30§3 ΚΠΔ* (= *άρ. 6§1 ν. 2854/2000*, που εφαρμόζεται και σε εκκρεμείς υποθέσεις κατ' *άρ. 28§2 ν. 2915/2001*), εφ' όσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις, για την ευχερέστερη ενεργοποίηση της διάταξης μπορεί να ορισθεί, ότι αρκεί να πρόκειται, ειδικά για τις ανάγκες του παρόντος νόμου, για πράξεις *ιδιάζουσας, απλώς, βαρύτητας*, χωρίς να απαιτείται να έχει "συνταραχθεί" η κοινή γνώμη κατ' *άρ. 30§3 ΚΠΔ*. *Πιθανή διατύπωση του άρ. 30 του Σχεδίου*: «Η διαδικασία για πράξεις *ιδιάζουσας βαρύτητας* κατά τον παρόντα νόμο επισπεύδεται κατ' ανάλογη εφαρμογή του *άρ. 30§3 ΚΠΔ*». Στη ρύθμιση αυτή θα μπορούν απλώς να παραπέμπουν και τα *άρ. 24§2 και 26§6β' του Σχεδίου*. Νομοτεχνικώς θα ήταν προσφορότερη, πάντως, στην περίπτωση υιοθέτησης αυτής της διατύπωσης η εισαγωγή της σχετικής διάταξης *στον ίδιο τον ΚΠΔ*, ώστε να αποφεύγεται ο πληθωρισμός των ειδικών ποινικών δικονομικών νόμων. Αυτό θα πρέπει να ακολουθηθεί και σε άλλες ανάλογες μεταβολές που ο παρών νόμος επιφέρει στο δικονομικό

μας corpus (βλ. π.χ. αλλαγές στο άρ. 222 ΚΠΔ, θέσπιση επιταγής “corroboration” στην περίπτωση του άρ. 21ξ2 του Σχεδίου κλπ.).